

Δημοτικά τραγούδια και φιλελληνισμός

Αφιέρωμα / 1821-2021: Ανάσταση του Γένους / Μουσική

Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού

Η πρώτη έκδοση ελληνικών δημοτικών τραγουδιών στην Ευρώπη έγινε το 1824 στο Παρίσι. Μαζί λοιπόν με την επέτειο των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, έχουμε και την επέτειο των 197 χρόνων από την έκδοση αυτή, η οποία συμπληρώθηκε έναν χρόνο μετά, το 1825, με τον δεύτερο τόμο.

Πρωτεργάτης και μέγας εμπνευστής του εγχειρήματος αυτού ήταν ο γάλλος νεοελληνιστής, λόγιος και ιστορικός της λογοτεχνίας Κλοντ Φοριέλ.

Το σημαντικό από πολλές απόψεις γεγονός αυτό της έκδοσης εντάσσεται μέσα σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναζήτησης της εθνικής ταυτότητας των λαών μέσω της λαϊκής τέχνης. Αυτή η περίοδος είναι ουσιαστικά η μήτρα, από την οποία γεννήθηκε η λαογραφία, όπως την γνωρίζουμε σήμερα.

Η έκδοση των ελληνικών δημοτικών τραγουδιών από το Φοριέλ ήταν υψηλής ποιότητας, σχολιασμένη με χρησιμότερες ερμηνευτικές και ιστορικές πληροφορίες αλλά και διάχυτη την φιλελληνική του διάθεση. Η έκδοση θεωρείται υποδειγματική μέχρι σήμερα σε σημείο που αποτέλεσε πηγή ακόμα και για Έλληνες λόγιους, ώστε να εκτιμήσουν το βάθος και την ποιότητα της δημοτικής μας παράδοσης.

Ένας από αυτούς ήταν και ο Αδαμάντιος Κοραής, γιατρός τότε στο Παρίσι, ο οποίος, αν και δεν αγαπούσε ιδιαίτερα τα δημοτικά τραγούδια, προμήθευσε στον Φοριέλ πολύτιμο υλικό.

Η εποχή της έκδοσης είναι καθοριστική. Η Ελλάδα ήδη σπαράσσεται από εμφύλιο πόλεμο και οι ειδήσεις που φτάνουν στην Ευρώπη αρχίζουν σταδιακά και “μαραίνουν” το φιλελληνικό κίνημα. Το χάος μεταξύ της ένδοξης αρχαίας Ελλάδας και του τωρινού ξεπεσμού έχει αρχίσει να σπείρει στις ψυχές των λαών της Ευρώπης στην αμφιβολία για το αν οι Έλληνες αξίζουν όντως την ελευθερία τους, κάτι άλλωστε που επισημαίνει και ο Διονύσιος Σολωμός στον «Ύμνο στην Ελευθερία».

Η έκδοση αυτή αποκάλυψε στους Ευρωπαίους την ποιότητα του νεοελληνικού πολιτισμού, την ζωντανή παράδοση της γλωσσοπλασίας, της οργανικής σύνδεσης με τα διαχρονικά στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού και την δυναμική μιας γλώσσας η οποία αντέχει και περιμένει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να δώσει νέα δείγματα υψηλής καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Το μήνυμα του Φοριέλ μέσω της έκδοσης αυτής είναι σαφές:

Δεν είναι μόνο οι αρχαίοι πρόγονοί που δίνουν σε αυτόν τον λαό το δικαίωμα να ανακτήσει την ελευθερία του. Είναι και ο δικός του, ο σύγχρονος πολιτισμός του, που τον εντάσσει στους λαούς της Ευρώπης που αναζητούν τη θέση τους στον νέο κόσμο που έρχεται.

Απόδειξη της απήχησης αυτής είναι η σχεδόν άμεση μετάφραση στις μεγάλες ευρωπαϊκές γλώσσες, ενώ στη γερμανική μετάφραση αναμείχθηκε ο ίδιος ο ποιητής Γκαίτε.

Οι διαπιστώσεις αυτές επαληθεύονται από τα γεγονότα: Αμέσως μετά έκδοση, το φιλελληνικό κίνημα, ιδιαίτερα σε καλλιτεχνικό επίπεδο, γνωρίζει νέα άνθηση. Η Ελλάδα, περισσότερο από ποτέ, αναδεικνύεται ως λαός με πλούσια, ποιοτική και ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα που της δίνει τη δυνατότητα να διεκδικήσει την ανεξαρτησία της και την πολιτιστική της παρουσία στο μεγάλο οικοδόμημα του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Κατά τον μεγάλο μας ποιητή Κωστή Παλαμά, ο Φοριέλ θα έπρεπε για μας τους Έλληνες να βρίσκεται στην ίδια κορυφή με το λόρδο Βύρωνα και να αποτελεί για τον πνευματικό μας κόσμο ένα από τα λαμπρότερα αστέρια της σύγχρονης ελληνικής πνευματικής διαδρομής.

<https://bit.ly/3CTbXio>